

VÆRDISÆTNING AF HESTEBØNNER TIL SVINEFODER

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Miljø- og Fødevareministeriet
NaturErhvervstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

Prisen på 1 hkg hestebønner skal falde med 12 kr. pr. hkg for at være konkurrencedygtig i forhold til sojabønner, men kun lidt over 1 kr. pr. hkg ved 10 % hestebønner.

VÆRDISÆTNING AF HESTEBØNNER TIL SVINEFODER

Som følge af den stigende interesse for dyrkning af hestebønner, er det relevant at beregne en eventuel gevinst ved at benytte hestebønner i svinefoderblandinger.

Men er der økonomi i at så hestebønner til brug i svinefoder på egen bedrift? Hvad vil 1 hkg. hestebønner være værd, når det erstatter sojabønner og hvede, men kræver ekstra palmeolie?

Tidligere beregninger har vist et positivt udbytte ved dyrkning af hestebønner til konventionelle malkekøer, og der forventes derfor også en gevinst ved hestebønner i foderblandinger til svin.

I de efterfølgende beregninger er der taget udgangspunkt i en slagtesvinebedrift med nedenstående besætningsoplysninger. Der regnes på en gennemsnits slagtesvinebedrift med 10.000 slagtesvin og 200 ha. Beregningerne er foretaget i Foder-Mark-Systemet (FMS).

Nedenstående sædskifte er benyttet for de efterfølgende beregninger.

Sædskifte	
Foderblanding med korn og soja	Foderblanding med hestebønner
Vårbyg	Hestebønner
Vinterraps	1. års hvede
1. års hvede	Vårbyg
2. års hvede	Vinterraps
3. års hvede	1. års hvede
	2. årshvede

Besætningsoplysninger

	Stk	FE pr. dyr pr. år
Indtast antal dyr og FE		Standard
Antal årssøer		1.500,00
Antal producerede smågrise		45,00
Antal producerede slagtesvin	10.000	215,00

Der tages udgangspunkt i nedenstående tre foderblandinger. Der anbefales maksimalt 20 % hestebønner i foderblandinger til slagtesvin og smågrise. Hestebønnerne har en beregnet pris på 140 kr. pr. hkg, som svarer til standard fremstillingsprisen, som også indkøbsprisen bliver fastsat til. Der ses bort fra prisen på mineral-vitaminblandingen, da den indgår i begge foderblandinger. Foderblandingerne tager udgangspunkt i de foregående års produktion af foderhvede og – byg, og der kan efter den øgede mængde protein i kornet ske en lille ændring af forholdene, men ikke nok til at det får nogen synlig effekt i denne beregning.

Tablet 2. Eksempel på traditionel korn-soja-blanding og foderblandinger med 20 % eller 10 % hestebønner til slagtesvin. Blandingerne er optimeret til samme næringsindhold pr.

FEsv, 105 FEsv pr. 100 kg. Seniorråkonsulent Else Vils, VFL for Svineproduktion.

Procentvis sammensætning	Foderblanding med korn og soja	Foderblanding med 20 % hestebønner	Foderblanding med 10 % hestebønner	Kr. pr. hkg.
Hvede	58,4	57,5	55,2	120
Byg	20,0	10,0	20,0	115
Hestebønner		20,0	10,0	140
Afskallet sojaskrå	18,6	8,5	11,4	285
Palmeolie		1,0	0,4	605
Mineral-vitaminblanding	3,0	3,0	3,0	

Følgende økonomiske konsekvenser skal overvejes på nettokornsælgernde bedrifter, der overvejer at erstatte sojabønner i fodersammensætningen til svin.

- hvis landmanden er nettokornsælger, skal evt. tabt fortjeneste ved kornsalg fratrækkes, det afhænger af kornprisen
- det sparede indkøb af soja, som afhænger af sojaprisen
- dyrkningsomkostningerne for hestebønner skal medregnes
- udbyttenuiveauet for afgrøderne hvede, byg og hestebønner
- Forfrugtsværdi fra hestebønner til vinterhvede

Hvis landmanden er nettokornsælger og der dyrkes hestebønner, som skal erstatte sojabønnerne, forhindrer det, at der kan dyrkes andre afgrøder, som kunne være solgt og have skabt en indtjening. Den tabte indtjening skal indhentes ved besparelserne i indkøbt foder. Det er prioriteret at dyrke den mængde hestebønner som foderblandingen kræver og dernæst dyrke den krævede mængde foderhvede, selvom det kan have den konsekvens, at der skal indkøbes ekstra byg til foderet. Dette er valgt, da foderbyg er billigere i indkøb end hestebønner og foderhvede, og det dermed giver det økonomisk bedste resultat. Maskin- og arbejdsomkostningerne til at dyrke hestebønner er lavere end til både vårbyg og vinterhvede. Det gennemsnitlige udbytte for hestebønner er sat til 46,0 hkg. pr. ha. Hestebønner og vinterraps har en forfrugtsværdi svarende til ca. 8 hkg. pr. ha højere udbytte for vinterhvede. Det øgede udbytte er indregnet som en ekstra indtægt på 1.000 kr. pr. ha for hestebønnerne og vinterraps.

Der er i FMS opstillet de tre ovenstående foderblandinger, henholdsvis uden og 10 % og 20 % hestebønner, hvor hestebønner erstatter en del soja, byg og hvede, men kræver tilførsel af palmeolie. Der kan ikke produceres nok hestebønner under de givne forudsætninger til at bedriften er selvforsynende i hestebønner og det antages derfor at bedriften indkøber ekstra hestebønner.

De økonomiske beregninger viser et negativt resultat ved at inddrage hestebønner i foderblandingen ved de givne forudsætninger for soja- og hvedepriser. Forskellen mellem de to foderblandinger er dog af så begrænset, at det er andre forhold, som bør være afgørende ved valg af afgrøder på bedriften.

Indtægter	Korn og soja	20 % Hestebønner	10 % hestebønner
Bruttoudbytte, dyr	4.372.100	4.372.100	4.372.100
Salgsafgrøder	433.800	377.523	357.885
Indtægter i alt	4.805.900	4.749.623	4.729.985
Udgifter			
Indkøbte råvarer	1.211.902	1.268.032	1.232.651
Dyrlæge og medicin	179.880	179.880	179.880
Stykomkostninger, mark	624.710	585.212	585.212
Egne maskinomkostninger	-40.000	-66.340	-66.340
Maskinstationsomkostninger	937.648	908.589	908.589
Hjemmeblandingsomkostning	158.731	158.895	158.895
Udgifter i alt	3.072.872	3.034.268	2.998.887

Resultat	1.733.028	1.715.355	1.731.098
Difference		-17.673	-1.929

Der bliver produceret ca. 1.500 hkg. hestebønner i alt, hvilket giver et resultat på henholdsvis ca. -12 og -1 kr. pr. hkg. hestebønner.

KONKLUSION

Beregningerne viser, at ved de nuværende prisniveauer og gennemsnitlige udbytter i hestebønner, at prisen på 1 hkg hestebønner skal falde med 12 kr. pr. hkg for at være konkurrencedygtig i forhold til sojabønner, men kun lidt over 1 kr. pr. hkg ved 10 % hestebønner. Det er så lille en forskel at det er andre forhold, der skal afgøre om man inddrager hestebønner i sædskiftet. Det er derfor en økonomisk mulighed at dyrke hestebønner til svinefoder. Hvis udbyttet for hestebønnerne kan øges og/eller maskin- og arbejdsomkostningerne kan sænkes, vil økonomien blive forbedret. Prisen på sojabønner kan være en afgørende faktor for om der er en økonomisk gevinst ved hestebønner. Falder sojaprisen skal udbyttet og/eller maskin- og arbejdsomkostningerne falde med, for at der er en fortjeneste ved hestebønner.

Der er fordele og ulemper forbundet med at skifte soja ud med hestebønner i produktionen.

Fordele:

- bedre arbejdsfordeling i marken løbet af året, da hestebønner er en vårsæd
- mulighed for at så vintersæd efter hestebønner (god forfrugt)
- mulighed for at have efterafgrøder forud for hestebønnerne
- bedre sædskifte med øgede muligheder for bekæmpelse af græsukrudt

Ulemper:

- Ved stor husdyrproduktion kan der opstå udfordringer med at komme af med husdyrgødning, da hestebønner ikke skal have tilført N.